

(*)Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais

Presentación

(*)

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais ten unha ampla traxectoria dentro da nosa universidade. A principios dos 70 xa se impartían ensinanzas de Ciencias Económicas no antigo Colexio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse na Universidade de Santiago de Compostela. En 1990 segregábase no Campus de Vigo, o que suporá o nacemento da Universidade de Vigo.

No curso 1991/92 iníciase a docencia das licenciaturas de Ciencias Económicas e de Ciencias Empresariais no edificio actual, rexistrándose dos procesos de reforma dos seus plans de estudos nos anos 1995 e 2002. A raíz da promulgación do RD 1393/2007 sobre ordenación das ensinanzas universitarias ponse en marcha o proceso de adaptación ao Espazo Europeo de Educación Superior, de tal xeito que, para o curso académico 2009/10, comezarán a impartirse as titulacións de Grao en Administración e Dirección de Empresas e en Economía ás que se refiren estas guías.

Perséguese con elo ofertar unhas titulacións máis adaptadas ao contexto actual, cunha adaptación das metodoloxías docentes orientadas cara a aprendizaxe do alumnado e o desenvolvemento das súas capacidades.

Localización

(*)

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo está no Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad.

En caso de precisar información é posible contactar a través das seguintes vías:

Correo - Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserxería)

986 812403 (Secretaría de Alumnado)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnado)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fcee.uvigo.es/>

Servizos ofertados

(*)

A Facultade conta cunha importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte ás actividades de investigación, docencia e extensión universitaria. Resumidamente, hai 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática e un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispón dun salón de actos cun aforo aproximado dunhas 550 persoas , un salón de graos para 60-80 personas, biblioteca con 400 postos de lectura e cafetería-comedor.

A continuación desglósase a información sobre servicios importantes para o alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTADO

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corrente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matrículas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Equipo decanal

(*)

Decana: Mª Dolores Garza Gil

Secretaria: Ana de Prado Vázquez

Vicedecana de Calidade: Mª Xosé Rodríguez Vázquez

Vicedecana de Relacións Internacionais: Carmen Otero Neira

Vicedecana de Relacións Institucionais: Lucy Amigo Dobaño

(*)Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa

Subjects

Year 1st

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V03M134V01101	Corporate Social Responsibility	1st	5
V03M134V01102	Ethics Management	1st	5
V03M134V01103	Strategic Management	1st	5
V03M134V01104	CSR and Marketing	1st	3
V03M134V01105	Responsible Marketing	1st	4
V03M134V01106	Information and Communication of CSR	1st	3
V03M134V01107	Fundamentals of Internal Corporate Social Responsibility (Concept + Elements)	1st	3
V03M134V01108	Implementation and Advanced Topics of Internal Corporate Social Responsibility	1st	3
V03M134V01201	Total Quality Management	2nd	5
V03M134V01203	Social Investment and Funding with Sustainability Criteria	2nd	3
V03M134V01204	Social Accounting	2nd	3
V03M134V01206	The Final Master Degree Work	2nd	13
V03M134V01207	Standardized Management Systems: Quality, Environment, Safety and Health at Work	2nd	5

IDENTIFYING DATA**A Responsabilidade Social na Empresa**

Subject	A Responsabilidade Social na Empresa			
Code	V03M134V01101			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	5	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Rodríguez Daponte, María del Rocío			
Lecturers	Dopico Parada, Ana Isabel Pita Castelo, Jose Rodríguez Daponte, María del Rocío			
E-mail	rocio@uvigo.es			
Web				
General description				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.			
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.			
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.			
B1	Recuperar e analizar información pertinente e oportuna proveniente de fontes diversas en condicións óptimas de custo e tempo			
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.			
B3	Demostrar un entendemento sistemático do campo de estudo derivado do entendemento e integración de distintos enfoques teóricos			
B4	Demostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual			
B5	Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo			
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos			
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas			
B8	Organizar, planificar e desenvolver estratexias para levar a cabo un traballo			
B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades			
B10	Traballar en equipo.			
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.			
B12	Adaptarse a novas situacións			
B13	Estudar dun modo auto-dirixido ou autónomo			
C1	Interpretar a nova realidade social e a súa aplicación ás tarefas da dirección e organización de empresas, á análise prospectivo da competitividade e ao impulso do desenvolvemento organizativ			
C2	Identificar cales son os stakeholders e entender a súa importancia			
C3	Comprender as implicacións do comportamento ético na estratexia empresarial e nos procesos de toma de decisións, e a súa relación coa motivación, liderado e cultura empresarial			
C4	Coñecer os sistemas de xestión, normas, verificación e posibles certificacións da RSC			

C6	Elaborar memorias de sostenibilidade
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D2	Manexo de técnicas e ferramentas informáticas e de xestión para obtención de información, tratamento e procesamiento de datos, e posterior utilización
D3	Difusión e divulgación de ideas en contextos tanto académicos como non especializados
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Identificar cales son os grupos de interes ou stakeholders dunha organización	A1 B1 B2 B3 B10 C1 C2
Analizar e describir os sistemas de xestión, normas, verificación e posibles certificacións da RSC	A5 B8 C3 C4
Elaborar memorias de RSC / sustentabilidade	A3 B4 B6 B11 C6 D2
Difundir de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa.	A2 B5 B9 D1
Reflexionar sobre responsabilidades sociais e ambiental dunha organización	A4 B7 B12 B13 D3 D4

Contidos

Topic
A Responsabilidade Social Empresarial. Evolución do concepto. Dimensions.
Marco institucional e iniciativas internacionais para o fomento da RSE.
Os grupos de interés ou Stakeholders
Xestión da RSE nunha institución.
Implantación da RSE nunha organización e análise de informes de sustentabilidade.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	5	35	40
Presentación	5	20	25
Traballo tutelado	10	20	30
Lección maxistral	17.5	12.5	30

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións idóneas ou correctas, en base ao razoamento coa información dispoñible e a interpretación dos resultados

Presentación	O alumno presentará os resultados do seu traballo individual ou en grupo. Valorarase tanto o contido do mesmo como a presentación.
Traballo tutelado	De maneira grupal se resolverán as tarefas plantexadas polo docente como complemento das cuestións teóricas plantexadas.
Lección maxistral	SESIÓN MAXISTRAL PARTICIPATIVA: Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Resolución de dúbidas dos alumnos en relación a algún aspecto da materia (contido, traballo e / ou prácticas), proporcionando orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de xeito non presencial a través do correo electrónico ou do campus remoto.
Resolución de problemas	Resolución de dúbidas dos alumnos en relación a algún aspecto da materia (contido, traballo e / ou prácticas), proporcionando orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de xeito non presencial a través do correo electrónico ou do campus remoto.
Presentación	Resolución de dúbidas dos alumnos en relación a algún aspecto da materia (contido, traballo e / ou prácticas), proporcionando orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de xeito non presencial a través do correo electrónico ou do campus remoto.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Resolución de problemas	Plantexados na aula (exercicios, casos prácticos, etc.)	30	A1 A2 A3	B1 B5 B11	C1 C2 C4 C6	D4
Presentación	Defensa oral do traballo tutelado	30	A4 A5	B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B10 B12 B13	C2 C3 C4 C6	D1 D2 D3 D4
Traballo tutelado	Será en grupo e consistirá no desenvolvemento dunha análise de RSE nunha empresa ou organización	40	A2 A3	B1 B7 B10	C2 C4	

Other comments on the Evaluation

O MAiE segue un sistema de avaliación continua. Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que avaliará tanto os coñecementos teóricos como prácticos impartidos na materia a realizar nas datas establecidas nas convocatorias oficiais e que suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames poderanse consultar no Calendario Docente do MAiE (Dispoñible en MooVi no Espazo Común e na web do MAiE: <http://maiersc.webs.uvigo.es/>).

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plagiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

ALMAGRO, J., GARMENDIA, J.A., TORRE, I., **Responsabilidad social: una reflexión global sobre la RSE**, Prentice Hall, 2009

BOWEN, H.R., **Social Responsibilities of the Businessman**, University of Iowa Press, 1953

- CARROL, A.B., vol 38, nº3. pag 168-295, Business & Society, 1999
- CARROLL, A.B., **“The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders”**, Nº 34, PAG. 39-48, Business Horizons, 1991
- DOPICO PARADA, A.I., RODRÍGUEZ DAPONTE, R Y GONZÁLEZ VÁZQUEZ, E., **“Valoración de la RSC por el consumidor y medición de su efecto sobre las compras”**, nº 54 (1), pag. 39-52, Revista de Administración de Empresas. RAE, 2014
- Foretica, **Proactive stakeholder engagement. Practical Guide for companies and stakeholders**, IESE, 2008
- FREEMAN, R. E., **“The politics of stakeholder theory: Some future directions”**, nº 4, pag. 409-421, Business Ethics Quarterly, 1994
- FREEMAN, R. E., **“Ending the so called Friedman-Freeman debate”**, Vol.18, (2), pag.162-166, Business Ethics Quarterly, 2008
- FREEMAN, R. E., **Strategic Management: A stakeholder approach**, Pitman, 1984
- GARCÍA DEL JUNCO, J.; PALACIOS FLORENCIO, B. Y ESPASANDÍN BUSTELO, F., **Manual práctico de responsabilidad social corporativa**, Ediciones Piramide, 2014
- HARTMAN, LAURA P; DESJARDINS, J. Y ESPINOZA, F.A., **Ética en los negocios : decisiones éticas para la responsabilidad social e integridad personal**, McGraw-Hill, 2014
- MAIGMAN, I., FERRELL, O. C., Y FERRELL, L., **“A stakeholder model for implementing social responsibility in marketing”**, 39, nº 9/10, pag. 956- 977, European journal of marketing, 2005
- RAUFFLET, E., **Responsabilidad social empresarial**, Pearson, 2012
- RIVERA, J. M., **Gestión de la RSC**, NETBIBLO, 2010
- Complementary Bibliography**
- COMISION EUROPEA, **Comunicación de la Comisión relativa a la RSE: una contribución empresarial al desarrollo sostenible**, CE, 2002
- DE LA CUESTA, M., **“El porqué de la responsabilidad social corporativa”**, vol. 2813, pp. 45-58, Boletín económico de ICE, 2004
- DOPICO PARADA, A.I., RODRÍGUEZ DAPONTE, R Y GONZÁLEZ VÁZQUEZ, E., **“La responsabilidad social empresarial y stakeholders: un análisis clúster”**, nº 21 (1), pag. 99-114, Revista Galega de Economía, 2012
- FERNÁNDEZ, J. L. Y BAJO, A., **“La Teoría del Stakeholder o de los Grupos de Interés, pieza clave de la RSE, del éxito empresarial y de la sostenibilidad”**, nº 6, Vol 6, pag. 130-143, ESIC International Journal of Communication Resear, 2012
- MITCHELL, R., AGLE, B. Y WOOD, D., **“Toward a theory of stakeholder identification and salience: defining the principle of who and what really counts”**, Vol. 22, nº 4, pag. 853-886, The Academy of Management Review, 1997
- MORRÓS RIBERA, J. Y VIDAL MARTÍNEZ, I., **Responsabilidad social sostenibilidad : GRI e ISO 26000**, Fundación Confemetal, 2014
- PÉREZ CARRILLO, E. COORD, **Gobierno corporativo y responsabilidad social de las empresas**, Marcial Pons, 2009
- RODRÍGUEZ DAPONTE, R. Y DOPICO PARADA, A. I., **“RSE y Stakeholders: La visión de las empresas de Galicia ante los distintos grupos de interés”**, UNAULA, 2012

Recomendacións

Other comments

Paxinas WEB que o alumnado pode consultar:

<http://www.corresponsables.com/>
<http://www.diarioresponsable.com/>
<http://www.expoknews.com/>
www.club sostenibilidad.org
www.csreurope.org
www.europapress.es/epsocial/rsc/
www.foretica.es
www.globalreporting.org
www.observatoriorsc.org
http://www.oecd.org/departament/0,3355,en_2649_34889_1_1_1_1_1,00.html
www.pactomundial.org

REFERENCIAS DO SISTEMAS DE XESTIÓN DA RSE.

AA1000: www.accountability.org/
ISO/WD26000: www.iso.org/sr
SA8000: www.sa8000.org
SGE21: <http://www.sge21.foretica.es/es/>

IDENTIFYING DATA				
Xestión Ética				
Subject	Xestión Ética			
Code	V03M134V01102			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	5	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Rodríguez Domínguez, María del Mar			
Lecturers	González Loureiro, Miguel Rodríguez Domínguez, María del Mar			
E-mail	mrdguez@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
General description				

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Recuperar e analizar información pertinente e oportuna proveniente de fontes diversas en condicións óptimas de custo e tempo
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.
B3	Demostrar un entendemento sistemático do campo de estudo derivado do entendemento e integración de distintos enfoques teóricos
B5	Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B10	Traballar en equipo.
C2	Identificar cales son os stakeholders e entender a súa importancia
C3	Comprender as implicacións do comportamento ético na estratexia empresarial e nos procesos de toma de decisións, e a súa relación coa motivación, liderado e cultura empresarial
C5	Deseñar e implementar estratexias competitivas coherentes co tamaño empresarial e a contorna, baseándose en vantaxes competitivas resultantes da RSC
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados previstos na materia	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Coñecer a problemática do concepto de ética empresarial	A3
	A5
	B3
	D4

Coñecer a relación entre a implantación da estratexia e a cultura empresarial nunha contorna de *RSE	A5 C2 C3 C5 D4
Capacidade para argumentar e xustificar a conveniencia de toma de decisións éticas	A4 A5 B5 B6 B10 D1 D4
Saber identificar vantaxes competitivas derivadas da *RSE	A1 A2 A3 B1 B2 C2 D4

Contidos

Topic	
ÉTICA E VALORES NA EMPRESA	*
MISIÓN E VISIÓN NA EMPRESA	*
INTEGRACIÓN DE ESTRATEXIA E CULTURA EMPRESARIAL	*
RESPONSABILIDADE SOCIAL EMPRESARIAL E VANTAXE COMPETITIVA	*

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos	15	15	30
Lección maxistral	17.5	7.5	25
Traballo	5	35	40
Proxecto	0	30	30

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Estudo de casos	Análise de casos a partir de documentación entregada en clases ou ben casos de actualidade, etc
Lección maxistral	Exposición teórica por parte do profesor dos contidos da materia

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Exposición teórica por parte do profesor dos contidos da materia. O profesor responderá as dúbidas do alumnado.
Estudo de casos	Análise de casos a partir de documentación entregada en clases ou ben casos de actualidade, etc. O profesor responderá as dúbidas do alumnado
Tests	Description
Traballo	Presentación dun traballo o proxecto por parte do alumno. O profesor atenderá os alumnos en tutoría
Proxecto	

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Estudo de casos	Formulación e resolución de casos prácticos sobre as cuestións teóricas desenvolvidas	30	A1 A2 A3 A4 A5 B6 C2 C3 C5 D1 D4

Traballo	Avaliación do traballo autónomo do alumno mediante presentación de proxectos e casos	35	C2 C3 C5	D1 D4
Proxecto	Avaliación do traballo autónomo do alumno mediante proba escrita de proxectos e casos	35	C2 C3 C5	D1 D4

Other comments on the Evaluation

O MAiE segue un sistema de avaliación continua con participación activa en clase. Para aqueles alumnos que non alcancen o 50% da cualificación na avaliación continua, terán que realizar un exame final da materia na data da convocatoria oficial, que avaliará tanto os coñecemento teóricos como prácticos da asignatura, ademais de presentar todas as evidencias dos traballos de aula realizados polos alumnos de avaliación continua.

As datas dos exames poderanse consultar no Calendario Docente do MAiE (Dispoñible en MooVi no Espazo Común e na web do MAiE: <http://maiersc.webs.uvigo.es/>).

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plagiados ou copiados supoñerá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Porter Kramer, **La creación de valor compartido**, Harvard Business Review,

Complementary Bibliography

David, **Administración Estratégica**, Pearson,

Hodge, B.J.; Anthony, W.P. & Gales, L.M., **Teoría de la organización : un enfoque estratégico**, Prentice Hall,

Kinicki, A & Kreitner, R., **Comportamiento organizacional: conceptos, problemas y prácticas**, McGraw-Hill Interamericana,

LINDGREEN, KOTLER ET ALL, **A STAKEHOLDER APPROACH TO CSR**, GOWER,

Luthans, F, **Comportamiento organizacional**, McGraw-Hill Interamericana,

Navas y Guerras, **Dirección Estratégica**, Civitas,

Ponti, F, **Los Caminos de la negociación : personas, estrategias y técnicas**, Granica,

Porter, **Estrategia Competitiva**, Piramide,

Wagner, J. A. & Hollenbeck, J.R, **Comportamiento organizativo : consiguiendo la ventaja competitiva**, International Thomson Editores,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Implantación e Temas Avanzados de Responsabilidade Social Empresarial Interna/V03M134V01108

Subjects that it is recommended to have taken before

Dirección Estratéxica/V03M134V01103

Other comments

O material entregado polos profesores deberá ser leído polo alumno antes da sesión correspondente.

IDENTIFYING DATA				
Dirección Estratéxica				
Subject	Dirección Estratéxica			
Code	V03M134V01103			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	5	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Guisado González, Manuel			
Lecturers	García Álvarez, Óscar Guisado González, Manuel			
E-mail	manuelguisado@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
General description				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Recuperar e analizar información pertinente e oportuna proveniente de fontes diversas en condicións óptimas de custo e tempo
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.
B3	Demostrar un entendemento sistemático do campo de estudo derivado do entendemento e integración de distintos enfoques teóricos
B4	Demostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual
B5	Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas
B8	Organizar, planificar e desenvolver estratexias para levar a cabo un traballo
B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüedades
B10	Traballar en equipo.
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
B12	Adaptarse a novas situacións
B13	Estudar dun modo auto-dirixido ou autónomo
C1	Interpretar a nova realidade social e a súa aplicación ás tarefas da dirección e organización de empresas, á análise prospectivo da competitividade e ao impulso do desenvolvemento organizativ
C5	Deseñar e implementar estratexias competitivas coherentes co tamaño empresarial e a contorna, baseándose en vantaxes competitivas resultantes da RSC
C8	Valorar a pertinencia da mobilización de recursos e as posibilidades intermedias entre xerarquía e mercado (internalización vs. externalización).
C9	Integrar e implementar os diferentes sistemas de xestión normalizados de I D I, calidade e medioambiente no proceso de planificación estratéxica da empresa tendo en consideración a súa responsabilidade social corporativa.
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Identificar os valores, recursos e capacidades que permitan crear vantaxes competitivas	B1
	B2
	B3
	B7
	B12
	C1
	D1

Analizar as oportunidades e ameazas da contorna empresarial para a toma de decisións	B1 B2 B5 B7 B10 B11 B12 C1 C5 D1
identificar as estratexias máis adecuadas para cada realidade empresarial	B2 B4 B7 B8 B9 B11 C1 C5 D1
Coñecer as alternativas de cooperación empresarial e valoralas como fonte de vantaxes competitivas	B1 B2 B3 B12 B13 C8 D1
Coñecer e valorar a importancia do I+D+i na estratexia empresarial	B2 B3 B5 B7 C9 D1

Contidos		
Topic		
O proceso estratéxico	*	
Estratexias con base na industria	*	
Estratexias para industrias con base tecnolóxica	*	
Estratexias de I+D+i	*	
Estratexias de cooperación	*	

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos	12.5	35	47.5
Lección maxistral	25	7.5	32.5
Traballo	5	40	45

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Estudo de casos	Análise de casos a partir de documentación entregada en clases ou ben casos de actualidade, etc
Lección maxistral	Exposición teórica por parte do profesor dos contidos da materia

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Lección maxistral	Exposición teórica por parte do profesor dos contidos da materia. O profesor responderá as dúbidas do alumnado.
Estudo de casos	Análise de casos a partir de documentación entregada en clases ou ben casos de actualidade, etc. O profesor responderá as dúbidas do alumnado
Tests	Description
Traballo	Presentación dun traballo o proxecto por parte do alumno. O profesor atenderá os alumnos en tutoría

Avaliación

Description		Qualification	Training and Learning Results		
Estudo de casos	formulación e resolución de casos prácticos sobre as cuestións teóricas desenvolvidas	20	B1 B2 B7 B9 B10 B11 B12	C1 C8 C9	D1
Traballo	Avaliación do traballo autónomo do alumno mediante a presentación e/ou proba escrita de proxectos e casos	80	B1 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C1 C5 C8 C9	D1

Other comments on the Evaluation

O MAiE segue un sistema de avaliación continua e require unha participación activa. O 20% da nota procede da resolución de casos prácticos, outro 40% da presentación dun traballo e o 40% restante da exposición e defensa do mesmo.

Para aqueles alumnos que non cumpran ou que non alcancen o 50% da cualificación na avaliación continua, terán que presentarse a un exame final da materia

As datas dos exames poderanse consultar no Calendario Docente do MAiE (Dispoñible en MooVi no Espazo Común e na web do MAiE: <http://maiersc.webs.uvigo.es/>).

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plagiados ou copiados supoñerá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias

Pola súa banda, poderán concertarse con eles tutorías co profesorado a través dos seus respectivos correos electrónicos.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

David, **administración estratéxica**, pearson,
Porter, **estrategia competitiva**, piramide,
Navas y Guerras, **Dirección estratégica**, civitas,

Complementary Bibliography

Schilling, **Dirección Estratéxica de la innovación tecnológica**, Mc Graw-Hill,
Olcese, **Manual de la empresa responsable y sostenible**, McGraw-Hill,
Moreno, Uriarte y Topa, **La responsabilidad social empresarial**, piramide,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Xestión Ética/V03M134V01102

Other comments

O material proporcionado debe ser lido antes de cada clase, segundo indicacións do profesor.

IDENTIFYING DATA				
RSC e Marketing				
Subject	RSC e Marketing			
Code	V03M134V01104			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	López Miguens, María Jesús			
Lecturers	López Miguens, María Jesús			
E-mail	chusl@uvigo.es			
Web				
General description	A materia persegue o desenvolvemento dun Plan de Marketing baixo un enfoque de marketing responsable			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B1	Recuperar e analizar información pertinente e oportuna proveniente de fontes diversas en condicións óptimas de custo e tempo
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.
B3	Demostrar un entendemento sistemático do campo de estudo derivado do entendemento e integración de distintos enfoques teóricos
B5	Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas
B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüedades
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
C5	Diseñar e implementar estratexias competitivas coherentes co tamaño empresarial e a contorna, baseándose en vantaxes competitivas resultantes da RSC
C7	Coñecer o concepto, evolución e importancia do Marketing Responsable na estratexia empresarial
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D2	Manexo de técnicas e ferramentas informáticas e de xestión para obtención de información, tratamento e procesamento de datos, e posterior utilización
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados previstos na materia	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Comprender as perspectivas estratéxica e operativa do marketing e a súa aplicación en diferentes contextos	A1
	B2
	B3
	B5
	B7
	B11
Analizar a empresa e a súa contorna e emitir un diagnóstico.	C5
	B1
	B7
	D2

Preparar e realizar un informe e unha presentación oral dirixida a unha audiencia determinada.	B9 D1
Avaliar diferentes situacións éticas e sociais.	A3 B6 B7 C5 C7 D4

Contidos

Topic

O marketing responsable

O plan de marketing

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	4	4	8
Traballo tutelado	16	40	56
Presentación	5	6	11

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	SESIÓN MAXISTRAL PARTICIPATIVA: Exposición por parte do docente dos contidos sobre a asignatura, bases teóricas e/ou directrices dun ou varios traballos a desenvolver polo alumnado. Requírese a participación activa do alumnado. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesorado e que consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas cuestións e preguntas realizadas ao longo das sesións de aula.
Traballo tutelado	TRABALLO TUTELADO. O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara proxectos, seminarios, investigacións, memorias, resúmenes de lecturas, conferencias, etc. Actividade que inclúe a búsqueda e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Presentación	PRESENTACIÓN/S. Exposición por parte do alumnado ante o profesorado e/ou un grupo de estudantes dos resultados do/dos traballo/s tutelado/s de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Atenderanse as dúbidas que poidan xurdir ao alumno no desenvolvemento da materia.
Presentación	Atenderanse as dúbidas que poidan xurdir ao alumno no desenvolvemento da materia.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado	Evaluación do informe ou informes do traballo tutelado mediante unha rúbrica. Consta de 2 partes: A parte I pondera o 30% da cualificación e a parte II o 40%.	70	A1 A3	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B11 B9	C5 C7	D2 D4
Presentación	Evaluación da/das presentación/s do traballo tutelado mediante unha rúbrica.	30				D1

Other comments on the Evaluation

O MAiE segue un sistema de avaliación continua. Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que avaliará tanto os coñecementos teóricos como prácticos impartidos na materia a realizar nas datas establecidas nas convocatorias oficiais e que suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames poderanse consultar na web do MAiE (<http://maiersc.webs.uvigo.es/>).

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Cutropía, C., **Plan de marketing: paso a paso.**, 2ª ed., Esic, 2005

Kotler, P; Armstrong, G., **Marketing**, Pearson Educación, 2012

Kotler, P.; Kartajava, H.; Setiawan, I., **Marketing 3.0**, LIP Editorial Empresarial, 2011

Sainz de Vicuña-Ancín, J. M, **El plan de Marketing en la práctica**, Esic, 2022

Complementary Bibliography

Alonso, M.I, **El plan de marketing digital.**, Pearson-Prentice Hall., 2008

Cutropía, C., **El plan de marketing: cómo elaborarlo con ayuda informática.**, 3ª ed., Esic, 2000

Martin, D.; Schouten, J., **Sustainable Marketing**, Prentice Hall, 2012

Rauflet, E.; Lozano, J. F.; Barrera, E.; García, **Responsabilidad Social Empresarial**, Pearson Educación, 2012

Velasquez, M., **Ética en los negocios**, Pearson Educación, 2006

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Información e Comunicación da RSC/V03M134V01106

Subjects that it is recommended to have taken before

A Responsabilidade Social na Empresa/V03M134V01101

Marketing Responsable/V03M134V01105

IDENTIFYING DATA				
Marketing Responsible				
Subject	Marketing Responsible			
Code	V03M134V01105			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	4	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Lecturers	Lloveras Gutiérrez, Javier Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
E-mail	loroco@uvigo.es			
Web				
General description				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
B4	Demostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual
B10	Traballar en equipo.
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
B12	Adaptarse a novas situacións
B13	Estudar dun modo auto-dirixido ou autónomo
C7	Coñecer o concepto, evolución e importancia do Marketing Responsible na estratexia empresarial
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Demostrar coñecementos sobre o márketing responsable que acheguen unha base para ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas na xestión empresarial	A2 B10 B11 B13 C7
Ser capaz de integrar e aplicar coñecementos de márketing responsable	B4 B11 B12 D1 D4
Saber extraer conclusións sobre a materia obxecto de estudo e comunicalas ante diferentes públicos de forma individual ou en grupo	A4 B10 B12

Contidos

Topic

Tema 1. O marketing 3.0	3.1 Por que o márketing 3.0? 1.2 A era da participación e o márketing de colaboración 1.3 O paradoxo da era da globalización e o márketing cultural 1.4 a era da sociedade creativa e o márketing espiritual 1.5 Márketing 3.0: de colaboración, cultural e espiritual
Tema 2. Futuro modelo para o marketing 3.0	2.1 O futuro do márketing: horizontal, non vertical. 2.2 O quenda da alma humana: o modelo 3i 2.3 Cambio ao márketing de valores 2.4 Márketing 3.0: O significado do márketing e o márketing do significado
Tema 3. Estratexias de marketing responsables	3.1 Transmitir a misión aos consumidores 3.2 Transmitir os valores aos empregado 3.3 Transmitir os valores á canle de distribución 3.4 Transmitir a visión aos accionistas 3.5 Aplicación do márketing responsable

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Debate	7.5	7.5	15
Estudo de casos	12.5	32.5	45
Presentación	7.5	32.5	40

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Presentación	realizaranse as tutorizacións necesarias no despacho.
Estudo de casos	realizánsense as tutorías necesarias para a resolución dos mesmos en horas de clase

Avaliación		Qualification Training and Learning Results	
	Description		
Debate	a avaliación basearase na media da cualificación obtida polo grupo, baseada na valoración que realicen os seus compañeiros e a que realice o profesor despois do debate. Os integrantes do grupo recibirán a cualificación que obteña o membro do equipo que peor cualificación obtivese.	25	A4 B10 B11
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	35	A2 B4 B10 B11
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia que o docente lle asignará. Será un traballo en grupo. Realizarase unha avaliación de cada un dos membros do grupo e posteriormente o grupo recibirá a nota que obteña o membro do grupo que obteña menor cualificación	40	B11 D1 B12 D4 B13

Other comments on the Evaluation

O MAiE segue un sistema de avaliación continua.

De maneira alternativa á avaliación continua, os estudantes poderán optar a ser avaliados con un exame final que evaluará tanto os coñecementos teóricos como prácticos impartidos na materia, que tenrá lugar nas datas establecidas nas convocatorias oficiais e que supón o 100% da calificación.

As datas dos exames poderanse consultar no Calendario Docente do MAiE (Dispoñible en MooVi no Espazo Común e na web do MAiE: <http://maiersc.webs.uvigo.es/>).

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información**Basic Bibliography****Complementary Bibliography**

Recomendacións**Subjects that are recommended to be taken simultaneously**

A Responsabilidade Social na Empresa/V03M134V01101

RSC e Marketing/V03M134V01104

Subjects that it is recommended to have taken before

Xestión Ética/V03M134V01102

IDENTIFYING DATA				
Information and Communication of CSR				
Subject	Information and Communication of CSR			
Code	V03M134V01106			
Study programme	(*)Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1st	1st
Teaching language	#EnglishFriendly Spanish Galician			
Department				
Coordinator	Otero Neira, María del Carmen			
Lecturers	Fernández Arias, María Jesús Otero Neira, María del Carmen			
E-mail	cachu@uvigo.es			
Web				
General description	The goal of this matter is understanding how Marketing and Corporate Communication of companies provide information about their corporate identity in order to influence their image on their stakeholders through corporate associations (including CSR) to, in the long term, configure Business Reputation. And ultimately inform their stakeholders			

Training and Learning Results

Code	
A5	(*)Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B2	Interpretar y dominar destrezas asociados con ese campo
B8	Organizar, planificar y desarrollar estrategias para llevar a cabo un trabajo
B9	Comunicar sus conclusiones -y los conocimientos y razones últimas que las sustentan- a públicos especializados y no especializados de un modo claro y sin ambigüedades.
B10	Trabajar en equipo.
B11	Aplicar los conocimientos a la resolución de problemas concretos.
C5	
D1	
D3	

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Purchase knowledges and command of the subject	A5 B2
Know apply and communicate the concepts purchased in the subject of an individual way and/or in group	B8 B9 B10 B11 C5 D1 D3

Contents

Topic	
MARKETING and CORPORATE COMMUNICATION	1. Corporate Identity, Image and Reputation 2. Management of Crisis
Integrated Communication ad Social Corporate Responsibility (SCR)	CSR Communication Strategies

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Mentored work	9	15	24
Lecturing	6	6	12
Presentation	5	17	22
Objective questions exam	1	16	17

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Mentored work	The student develops exercises or projects in the classroom under guidelines and supervision of the professor. It can be done individually or in groups
Lecturing	Teaching sessions by the professor on the contents of the matter offering theoretical bases and /or guidelines of work, activities, exercises or projects to be developed by the student. The activities done during class sessions are not recoverable and therefore attendance is required
Presentation	The student will present the results of his individual or group works. It is assessed both the content and the presentation.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Presentation	Individualized attention to students under request on tutoring hours

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Mentored work	The students develop exercises, tasks or projects under the guidelines and supervision of the professors. This work can be done individually and / or in a group. It includes, or may include, one or more activities. Non-recoverable evidence.	35	A5	B2 B8 B10 B11	C5	D1 D3
Presentation	Students will present the results of their work individually or as a group. There will be assessed both the contents and the oral presentation. It includes, or may include, one or more activities. Non-recoverable evidence.	35		B9 B10 B11	C5	D1
Objective questions exam	Individual testing on the contents of the matter In the case of continuous evaluation, the date is indicated on the educational platform and corresponds to the last classroom session. Non-recoverable evidence	30	A5	B2		

Other comments on the Evaluation

The MAiE follows a continuous evaluation system. As an alternative to continuous evaluation, students may choose to be evaluated with a final exam that will cover both the theoretical and practical knowledge taught in the subject, which will take place on the dates established in the official calls and that will mean 100% da qualification. In these cases, an exam may be required that will evaluate both the theoretical and practical knowledge of the subject, as well as the presentation of all the evidence of the classroom work carried out by the continuous evaluation students.

The dates of these exams can be consulted in the MAiE Teaching Calendar (Available at MooVi in the Common Space and on the MAiE website: (<http://maiersc.webs.uvigo.es/>)).

Observation: Any evidence of plagiarized or copied work and tests will lead to a failing grade in both calls

Sources of information

Basic Bibliography

Currás Pérez, Rafael, **Identidad e imagen corporativas: revisión conceptual e interrelación**, Teoría y Praxis,
 Martín de Castro, G., **Reputación empresarial y ventaja competitiva**, ESIC,
 Pérez, Andrea, y Rodríguez del Bosque, Ignacio, **Identidad, imagen y reputación de la empresa: integración de propuestas teóricas para una gestión Exitosa**, Cuadernos de Gestión,
 Van Riel, Cees B.M., **Comunicación Corporativa**, Prentice Hall,
 Villafañe Gallego, J., **La buena reputación**, Piramide,
 Burgueño, J. M., **Qué hacer cuando arde la red: gestión de crisis de comunicación online. Qué hacer cuando arde la red**, 2018

Complementary Bibliography

Currás Pérez, R, **Comunicación de la responsabilidad social corporativa: Imagen e identificación con la empresa como antecedentes del comportamiento del consumidor**, TESIS DOCTORAL,
De Quevedo Puente, E., **Reputación y creación de valor**, Thomson Paraninfo,

Recommendations

Other comments

This learning guide anticipates the learnign assets and methodologies for the develpment of the subject and it is conceived in a flexible form. The data that appears in this guide and in his planning and educational methodologies are orientative by considering adjustments derived from the heterogeneity of the groups and of the students or any other cincumstance that may arise.

In consequence, it can require readjustments along the academic course promoted by the dynamics of the class and of the group or by the importance of the situations that could arise. Likewise, the proffessors will offer the students the necessary information and concrete guidelines at each moment of the formative process.

IDENTIFYING DATA**Fundamentos de Responsabilidade Social Empresarial Interna (Concepto + Elementos)**

Subject	Fundamentos de Responsabilidade Social Empresarial Interna (Concepto + Elementos)			
Code	V03M134V01107			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Velando Rodríguez, María Elena			
Lecturers	Velando Rodríguez, María Elena			
E-mail	velando@uvigo.es			
Web				
General description	Céntrase en cómo desenvolver as actividades básicas da xestión de recursos humanos dende a óptica da responsabilidade social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
B4	Demostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas
B10	Traballar en equipo.
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
C10	Coñecer e manexar a terminoloxía e os procedementos metodolóxicos propios da xestión de recursos humanos aplicando criterios de responsabilidade social corporativa
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Coñecer a terminoloxía propia da xestión de recursos humanos aplicando criterios de ética e responsabilidade social corporativa.	A3 B7 C10 D4
Coñecer os procedementos metodolóxicos propios da xestión de recursos humanos aplicando criterios de ética e responsabilidade social corporativa.	A3 B4 B7 C10 D4

Coñecer e aplicar os procedimentos metodolóxicos propios da xestión da adquisición de recursos humanos aplicando criterios de ética e responsabilidade social corporativa.	A3 A4 B4 B6 B7 B10 B11 C10 D1 D4
Coñecer os principios do sistema retributivo seguindo criterios de ética e responsabilidade social corporativa.	A3 B4 B7 C10 D1 D4
Analizar e avaliar a aplicación dos principios do sistema retributivo seguindo criterios de ética e responsabilidade social corporativa, e sendo capaz de tomar decisións que melloren a súa implantación	A3 A4 B4 B6 B7 B10 B11 C10 D1 D4

Contidos

Topic

A Responsabilidade Social Interna e a Dirección e Xestión de recursos humanos en empresas socialmente responsabeis	1. A Responsabilidade Social Interna: Elementos. 2. Os procesos de adquisición de recursos humanos en empresas socialmente responsabeis 3. As estratexias e procesos retributivos e a Responsabilidade Social.
--	--

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	5	16	21
Estudo de casos	16	38	54

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver pola persoa estudante. Requirese a participación activa do alumnado.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso coa finalidade de reflexionar, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Methodologies Description

Estudo de casos	No MooVi da materia figurará o sistema de concertación de citas e/ou os correos electrónicos do profesorado que siga o sistema de concertación previa.
-----------------	--

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral Avaliarase a asistencia e a participación nas clases	10	A3 B6 D1 A4 B7 D4
Estudo de casos Estudo e resolución de varios casos de responsabilidade social interna.	90	A3 B4 C10 D1 A4 B6 D4 B7 B10 B11

Other comments on the Evaluation

O MAiE segue un sistema de avaliación continua. De xeito alternativo á avaliación continua, as persoas estudantes poderán optar a ser avaliados con unha proba de avaliación final, que avaliará tanto os coñecementos teóricos como prácticos impartidos na materia, que terá lugar nas datas establecidas nas convocatorias oficiais e que supoñerá o 100% da cualificación.

As datas destas probas de avaliación final poderanse consultar no Calendario Docente do MAiE (Dispoñible en MooVi no Espazo Común e na web do MAiE: <http://maiersc.webs.uvigo.es/>).

Sistema de Avaliación Continua

a. Sistema de avaliación: Realizaranse ó longo do curso como mínimo 3 actividades avaliáveis de estudo de casos. Todas as actividades vinculadas a esta metodoloxía terán a mesma ponderación e como máximo suporán o 90% da nota final da materia. É obrigatoria a asistencia ás sesións nas que este programada unha actividade deste tipo. As actividades avaliáveis non realizadas ou non entregadas nas datas e sesións establecidas ó efecto contarán como cero.

b. Terase en conta a asistencia e a participación nas clases, que terá como máximo unha ponderación do 10% sobre a nota final da materia.

c. O alumnado que sexa avaliado no réxime de avaliación continua terá a posibilidade de superar a materia e de obter o 100% da nota. Superarase a materia sempre e cando a suma ponderada dos resultados alcanzados por a persoa estudante ó longo do período lectivo sexa maior ou igual a 5 puntos sobre 10.

d. Se a persoa estudante por causas xustificadas (véxanse no regulamento do estudantado) non puidera realizar algunha das actividades avaliáveis deberá poñerse en contacto co profesorado responsable de dita actividade coa maior brevidade e de ser posible con anterioridade á súa data de celebración, acreditando de forma documental a causa xustificada e para establecer unha nova data.

Observacións:

1. Calquera evidencia de traballos e probas plagiados ou copiados supoñerá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

2. No caso das actividades docentes que se leven a cabo por medios telemáticos véase <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Carneiro Caneda, M., **La responsabilidad social corporativa interna**, ESIC, 2004

Ena, B. y Delgado, S., **Recursos Humanos y Responsabilidad Social Corporativa**, Paraninfo, 2012

Complementary Bibliography

Carneiro Caneda, M., **Guía de Responsabilidad Social Empresarial Interna y Recursos Humanos**, Junta de Andalucía, Velasquez, M.G., **Etica en los Negocios**, Pearson, 2006

Fuentes, F.; Núñez, J. y Veroz, R., **Alternativas de Cumplimiento de Responsabilidad Social en Gestión de Recursos Humanos**, Universia Business Review,

AEDIPE, **La Aplicación de la Responsabilidad Social a la Gestión de Personas**, AEDIPE, 2008

ICSA, **Informe de Remuneraciones Pymes y Gran empresa**, ICSA,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Implantación e Temas Avanzados de Responsabilidade Social Empresarial Interna/V03M134V01108

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Xestión Ética/V03M134V01102

Subjects that it is recommended to have taken before

A Responsabilidade Social na Empresa/V03M134V01101

IDENTIFYING DATA**Implantación e Temas Avanzados de Responsabilidade Social Empresarial Interna**

Subject	Implantación e Temas Avanzados de Responsabilidade Social Empresarial Interna			
Code	V03M134V01108			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Diéguez Castrillón, María Isabel			
Lecturers	Álvarez Prego de Oliver, Javier Eloy Cabanelas Lorenzo, Pablo Crespo Franco, Tony Diéguez Castrillón, María Isabel Lampón Caride, Jesús Fernando Vila Alonso, María Mercedes			
E-mail	idieguez@uvigo.es			
Web				
General description	A asignatura presenta aplicacións prácticas da dimensión interna da responsabilidade social corporativa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas
B8	Organizar, planificar e desenvolver estratexias para levar a cabo un traballo
B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüedades
B10	Traballar en equipo.
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
B12	Adaptarse a novas situacións
B13	Estudar dun modo auto-dirixido ou autónomo
C10	Coñecer e manexar a terminoloxía e os procedementos metodolóxicos propios da xestión de recursos humanos aplicando criterios de responsabilidade social corporativa
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D3	Difusión e divulgación de ideas en contextos tanto académicos como non especializados

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Facilitar ao alumnado o desenvolvemento tanto da autoxestión como das habilidades interpersoais, e da comunicación oral e escrita, potenciando o traballo en equipo	A6 A5 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C14 C10 D1 D3
---	--

Contidos

Topic

Prácticas de Responsabilidade social interna	Conciliación Xestión da diversidade Igualdade Comunicación interna Voluntariado corporativo
Aplicación de prácticas de Responsabilidade social interna	Plan de igualdade Plan de comunicación interna Plan de responsabilidade social interna

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos	7	18	25
Presentación	1	5	6
Traballo tutelado	7	12	19
Lección maxistral	5	13	18
Aprendizaxe colaborativa	0	7	7

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Estudo de casos	Análise de casos concretos de prácticas de responsabilidade social interna
Presentación	Presentación e posta en común de resultados fisicamente ou con apoio informático
Traballo tutelado	Realización de traballo con apoio individualizado sobre contidos da asignatura
Lección maxistral	Exposición de contidos teóricos da materia
Aprendizaxe colaborativa	Traballo en grupos/equipo

Atención personalizada

Methodologies Description

Estudo de casos	Atención personalizada para a resolución de casos na aula en titorías presenciais e por email
Traballo tutelado	Atención personalizada para a realización de traballos tutelados na aula, en titorías presenciais e por email

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Estudo de casos	Resolución de casos que aborden prácticas de xestión responsable nas organizacións, recopilación de información, análise da información, e toma de decisións. Actividade non recuperable	25	A5	B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13	C10	D1 D3
Presentación	Exposición de principais resultados con apoio de ferramentas dixitais e TICS. Actividade non recuperable	25		B7 B9 B12	C10	D1 D3

Traballo tutelado	Revisión de bibliografía especializada en RSCI, aplicación de conceptos teóricos ao ámbito empírico. Actividade non recuperable	25	A5	B7 B8 B9 B11 B12 B13	C10	D1 D3
Aprendizaxe colaborativa	Posta en común de resultados individuais e aproveitamento de sinerxias derivadas de interacción. Actividade non recuperable	25		B7 B9 B10 B11 B12	C10	D3

Other comments on the Evaluation

A avaliación arriba indicada se corresponde coas actividades que constitúen a Avaliación Continua (AC) O MAiE segue un sistema de avaliación continua.

Para o estudantado que alternativamente opte por Avaliación Global (AG), será avaliado con un exame final que avaliará tanto os coñecementos teóricos como prácticos impartidos na materia a realizar nas datas establecidas nas convocatorias oficiais e que suporá o 100% da calificación.

As datas dos exames poderanse consultar no Calendario Docente do MAiE (Dispoñible en MooVi na materia Espazo de Coordinación do Master en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa).

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

CURTO GRAU M., **LA RESPONSABILIDAD SOCIAL INTERNA DE LAS EMPRESAS**, IESE, 2012

CARNEIRO CANEDA, M., **LA RESPONSABILIDAD SOCIAL CORPORATIVA INTERNA: LA NUEVA FRONTERA DE LOS RECURSOS HUMANOS**, IESE, 2004

ENA VENTURA, B., **RECURSOS HUMANOS Y RESPONSABILIDAD SOCIAL CORPORATIVA**, PARANINFO, 2012

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Fundamentos de Responsabilidade Social Empresarial Interna (Concepto + Elementos)/V03M134V01107

A Responsabilidade Social na Empresa/V03M134V01101

IDENTIFYING DATA				
Xestión da Calidade Total				
Subject	Xestión da Calidade Total			
Code	V03M134V01201			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	5	Mandatory	1	2c
Teaching language				
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Ferro Soto, Carlos Antonio			
Lecturers	Ferro Soto, Carlos Antonio			
E-mail	cferro@uvigo.es			
Web				
General description	A materia ten por obxecto a comprensión dos trazos básicos da Calidade Total e o modo de xestionala (Xestión da Calidade Total), así como coñecer as ferramentas de calidade de aplicación dentro dun proceso de mellora continua, e o cálculo dos custos relacionados coa xestión da calidade.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Recuperar e analizar información pertinente e oportuna proveniente de fontes diversas en condicións óptimas de custo e tempo
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas
B10	Traballar en equipo.
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
B13	Estudar dun modo auto-dirixido ou autónomo
C11	Coñecer a evolución do concepto de calidade e das formas da súa xestión para unha mellor comprensión do concepto de calidade total, e todas as súas implicacións estratéxicas e as súas relacións coa actuación socialmente responsable da empresa e a preservación do medio ambiente
D3	Difusión e divulgación de ideas en contextos tanto académicos como non especializados

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Distinguir entre o diferentes concepto de calidade e dos seus modos de xestión, habidos ao longo de toda a súa evolución histórica, co fin de identificar os trazos cruce da calidade total e a xestión da calidade total e o seu valor estratéxico como vantaxe competitiva	A2 A3 A5 B13 C11
Identificar e distinguir entre os distintos custos da calidade e a non calidade	A2 A3 A5 B13 C11

Resolver problemas de cálculo de custos de calidade e de non calidade	A2 A3 A5 B1 B10 B11 B13 C11
Identificar, e en consecuencia, distinguir entre as diferentes ferramentas e técnicas que permiten desenvolver a actividade dunha empresa baixo a perspectiva da xestión da calidade total, de aplicación tanto na fase de planificación e deseño de produtos e procesos, como no propio proceso produtivo	A2 A3 A5 B13 C11
Aplicar as diferentes ferramentas e técnicas que permiten desenvolver a actividade dunha empresa baixo a perspectiva da xestión da calidade total, de aplicación tanto na fase de planificación e deseño de produtos e procesos, como no propio proceso produtivo	A2 A3 A5 B1 B7 B10 B11 B13 C11 D3

Contidos

Topic

As BASES DA CALIDADE TOTAL E A súa XESTIÓN	Tema 1. Concepto de Calidade: A Calidade Total Tema 2. Xestión de Calidade Total ou Total Quality Management (TQM) Tema 3. Custos asociados á calidade
A CALIDADE NO DESEÑO E A PRODUCCIÓN	Tema 4. A calidade no deseño: Planificación da calidade Tema 5. A Calidade na produción: Control e mellora de procesos

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas de forma autónoma	25	19	44
Lección maxistral	10.5	19	29.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	27.5	28.5
Exame de preguntas obxectivas	1	22	23

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de entender os coñecementos teóricos impartidos. as sesións de tutorización poderán realizarse por medios telemáticos ou presencialmente, sempre baixo a modalidade de concertación previa.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de levar á práctica os coñecementos teóricos adquiridos. as sesións de tutorización poderán realizarse por medios telemáticos ou presencialmente, sempre baixo a modalidade de concertación previa.
Tests	Description
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de levar á práctica os coñecementos teóricos adquiridos. as sesións de tutorización poderán realizarse por medios telemáticos ou presencialmente, sempre baixo a modalidade de concertación previa.
Exame de preguntas obxectivas	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de entender os coñecementos teóricos impartidos. as sesións de tutorización poderán realizarse por medios telemáticos ou presencialmente, sempre baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.	60	A2 A3 A5	B1 B7 B10 B11 B13	C11 D3
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba escrita individual na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/*as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	28	A2 A3 A5	B1 B7 B11	C11
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita individual para avaliar os coñecementos teóricos da materia	12	A2 A3 A5	B13	C11

Other comments on the Evaluation

Todas as especificacións respecto a avaliación atópanse claramente detalladas ao comezo do curso en Moovi, no documento 'Condicións da materia'.

As datas e horas dos exames oficiais (primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Master para o presente curso académico, e poderán consultarse de forma actualizada en MooVi na materia [Espacio de coordinación do Máster en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa](#).

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa se realizaron. Independentemente da modalidade de avaliación (continua ou global), é necesario ter polo menos un 5 (sobre 10) en cada proba de avaliación para superar a materia. Igualmente, todas as probas son liberatorias para todas as convocatorias do presente curso académico. As probas non superadas poderán recuperarse nas probas de avaliación de convocatorias oficiais do presente curso académico.

AVALIACIÓN CONTINUA (AC)

A AC se considerará cando se asistiu e participou activamente en máis do 80% das clases e entregouse o 100% dos casos propostos. Denon asistir ao 80% das sesións, enténdese que se optou por AG.

Para o alumnado de AC, a ausencia a algunha clase presencial por causa xustificada (dentro da porcentaxe para manter a AC) na que se levou a cabo algún caso práctico avaliable, conllevará que o alumnado deberá realizalo e presentalo de forma individual.

As probas de avaliación para a modalidade AC e as súas ponderacións serán as seguintes:

1. Actividade na aula > Resolución de problemas de forma autónoma

1.a. Asistencia (5%) 1.b. Participación activa na aula/equipo (5%) 1.c. Caso costes de calidade/non calidade (10%) 1.d. Caso ["casa da calidade"](#) (20%) 1.e. Caso gráficos de control (20%)

2. Exame individual tipo test para avaliación de contidos Tems 1, 2 y 3 (12%)

3. Exame individual con preguntas e problemas a desenvolver para avaliación de todos os contidos da materia (28%)

Todas as probas de AC realizaranse ao longo do segundo cuadrimestre.

AVALIACIÓN GLOBAL (AG)

A AG está dirixida a alumnado que opta por esta modalidade de avaliación ou alumnado que non superase a AC.

A AG levase a cabo mediante as seguintes probas de avaliación, só en convocatorias oficiais, que no seu conxunto conformarán o 100% da cualificación (10 sobre 10), coa seguinte ponderación:

1. Entrega de resolución de problemas de forma autónoma e individual

1.a. Caso costes de calidade/non calidade (10%) 1.b. Caso ["casa da calidade"](#) (25%) 1.c. Caso gráficos de control (25%)

2. Exame individual tipo test para avaliación de contidos Tems 1, 2 y 3 (12%)

3. Exame individual con preguntas e problemas a desenvolver para avaliación de todos os contidos da materia (28%)

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA

Na convocatoria fin de carreira, a avaliación levase a cabo mediante unha proba global sobre os contidos teóricos e prácticos impartidos na materia. Esta proba no seu conxunto conformará o 100% da cualificación (10 sobre 10). Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas coa cualificación de "non presentado". Considerarase que o alumnado se presentou á AC cando se presentou a algunha de probas de avaliación desta modalidade. Con independencia da modalidade e convocatoria elixida polo alumnado, lémbrese que estes sempre deben ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, acualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe doestudantado, que se pode consultar na seguinte ligazón:
<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>
Titorías: modalidade de Titorías Concertadas, previamente solicitadas ao correo electrónico

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

CUATRECASAS, L, **Gestión Integral de la Calidad. Implantación, Control y Certificación**, 2ª edición., Gestión 2000, 2010

GONZÁLEZ GAYA, C.; DOMINGO NAVAS, R y SEBASTIÁN PÉREZ, M.A, **Técnicas de Mejora de la Calidad**, 3ª Ed, Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNE, 2008

SANGÜESA, M.; MATEO, R.; ILZARBE, L., **Teoría y Práctica de la Calidad.**, Thompson, 2006

CAMISÓN, C.; CRUZ, S.; GONZÁLEZ, C., **Gestión de la Calidad: Conceptos, Enfoques, Modelos y Sistemas.**, Pearson. Prentice Hall, 2007

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Sistemas Normalizados de Xestión: Calidade, Medioambiente, Seguridade e Saúde no Traballo/V03M134V01207

IDENTIFYING DATA**Inversión e Financiación Socialmente con Criterios de Sostibilidade**

Subject	Inversión e Financiación Socialmente con Criterios de Sostibilidade			
Code	V03M134V01203			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Tellería Couñago, José Ángel			
Lecturers	Tellería Couñago, José Ángel			
E-mail	jtelleria@uvigo.es			
Web				
General description	Trata de formar ao alumnado sobre aspectos avanzados de investimento e financiamento baixo unha perspectiva de control de xestión estratéxico para directivos. Nesta materia revisarase o impacto das principais decisións estratéxicas nos ámbitos de investimento e financiamento.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.			
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.			
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.			
B1	Recuperar e analizar información pertinente e oportuna proveniente de fontes diversas en condicións óptimas de custo e tempo			
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.			
B3	Demostrar un entendemento sistemático do campo de estudo derivado do entendemento e integración de distintos enfoques teóricos			
B4	Demostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual			
B5	Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo			
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos			
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas			
B8	Organizar, planificar e desenvolver estratexias para levar a cabo un traballo			
B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades			
B10	Traballar en equipo.			
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.			
B12	Adaptarse a novas situacións			
B13	Estudar dun modo auto-dirixido ou autónomo			
C12	Comprender os coñecementos pertinentes relacionados con xestión financeira socialmente responsable			
C13	Comprender e aplicar todos os aspectos relacionados coa auditoría social			
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa			

D2	Manexo de técnicas e ferramentas informáticas e de xestión para obtención de información, tratamento e procesamento de datos, e posterior utilización
D3	Difusión e divulgación de ideas en contextos tanto académicos como non especializados
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Ser capaz de realizar un sistema de control de xestión da empresa	A1
Ser capaz de interpretar indicadores de control de xestión estratéxico.	A2
Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa *RSC na xestión integral da empresa.	A3
Manexo de técnicas e ferramentas informáticas e de xestión para obtención de información, tratamento e procesamento de datos, e posterior utilización.	A4
Difusión e divulgación de ideas en contextos tanto académicos como non especializados	A5
Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas	B1
	B2
	B3
	B4
	B5
	B6
	B7
	B8
	B9
	B10
	B11
	B12
	B13
	C12
	C13
	D1
	D2
	D3
	D4

Contidos

Topic

Tema 1- Implicacións da estratexia empresarial no investimento e financiamento. A *DPO.

Tema 2- Visión conxunta da xestión do investimento e o financiamento da empresa no equilibrio económico-financeiro.

Tema 3- Control de xestión e cadro de mando integral para a xestión responsable da empresa. O balance scorecard de Kaplan e Norton

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	11	12.5	23.5
Estudo de casos	10	19	29
Traballo	0	20	20
Exame de preguntas obxectivas	0.5	2	2.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	As clases teóricas exporán os principais contidos dos distintos temas, desenvolvendo con máis detalle os puntos de maior complexidade. Acompañaranse de exemplos de empresas galegas
Estudo de casos	Efectuaranse diversas actividades dirixidas a afianzar os coñecementos adquiridos polo *estudiantado nas clases teóricas a *traves de estudos de casos.

Atención personalizada

Methodologies Description

Estudo de casos	Realizarase un seguimento do traballo individual e atención personalizada na aula para resolver as dúbidas que vaian xurdindo. Usaranse ordenadores para os casos de forma que o alumnado adquira destreza no manexo da folla de cálculo, para o que se darán suxestións de funcionamento.
Tests	Description
Traballo	Cada traballo terá atención personalizada, sendo a natureza do traballo o mesmo traballo para todos. Si así se require, poderán realizarse sesións específicas de atención para cada grupo, incluíndo unha presentación sintética dos resultados do traballo

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Estudo de casos	Resolución de exercicios, casos ou supostos sobre contidos e conceptos desenvolvidos na materia	40	A1 A2 A3 A4 A5	C12 C13	D1 D2 D3 D4
Traballo	Elaboración de indicadores e comentarios de control de xestión dunha empresa, proxecto que o alumno debe realizar en base ao modelo explicado en sesións teóricas	40	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13	C12 C13	
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita individual para avaliar os coñecementos teóricos da materia	20	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B13 C12 C13	

Other comments on the Evaluation

O MAiE segue un sistema de avaliación continua. Os alumnos que non alcancen o mínimo necesario para ser avaliados mediante o sistema de avaliación continua, terían dereito a ser avaliados sobre a nota máxima mediante a realización dunha proba escrita adicional, ademais da realización dos traballos encargados durante as clases e a elaboración do proxecto. A data, lugar e horario da proba será posta a disposición do alumnado por parte da coordinación do Mestrado de maneira oportuna.

As datas dos exames poderanse consultar na web do MAiE (<http://maiersc.webs.uvigo.es/>).

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Tellería Couñago, José Ángel, **Apuntes de clase**, 2023

Cibrán Ferraz, P., Prado Román, C., Crespo Cibrán, M. Á., & Huarte Galbán, C., **Planificación financiera**, ESIC Editorial., 2013

Ferraz, M. P. C., **Gestión financiera**, Tórculo Edicións., 1997

Guerras-Martín, L.A. y Navas-López, J.E., **Dirección Estratégica de la Empresa. Teoría y aplicaciones. Parte III, Capítulos 14, 15 y 16.**, 5ª ed, 2015

Complementary Bibliography

Bueno, E. Salmador, M.P. Merino, C. y Martín, J.I., **"Dirección Estratégica. Desarrollo de la estrategia y análisis de casos. Capítulo 10: Control de la Estrategia, el Balanced Scorecard.**, Ed. Pirámide., 2006

BIC-Galicia, **Manuais prácticos da Peme: cómo elaborar o cadro de mando.**, 2009

Orbis, **Base de datos SABI**, contraseña: la de la cuenta de correo, usuario: cuenta @alumnos.uvigo.es,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Contabilidade Social/V03M134V01204

Dirección Estratéxica/V03M134V01103

Other comments

Requírense coñecementos básicos sobre Investimento e Financiamento Empresarial, especialmente relativos ás contas anuais dunha empresa. Para aqueles alumnos que non posúan estes coñecementos, o docente facilitará material adicional

IDENTIFYING DATA**Contabilidade Social**

Subject	Contabilidade Social			
Code	V03M134V01204			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Comesaña Benavides, Fernando			
Lecturers	Comesaña Benavides, Fernando			
E-mail	fercoben@uvigo.es			
Web				
General description	Materia que relaciona a existencia do sistema de información contable coa adecuada relación da empresa coa sociedade			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.			
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.			
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.			
B1	Recuperar e analizar información pertinente e oportuna proveniente de fontes diversas en condicións óptimas de custo e tempo			
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.			
B3	Demostrar un entendemento sistemático do campo de estudo derivado do entendemento e integración de distintos enfoques teóricos			
B4	Demostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual			
B5	Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo			
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos			
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas			
B8	Organizar, planificar e desenvolver estratexias para levar a cabo un traballo			
B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades			
B10	Traballar en equipo.			
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.			
B12	Adaptarse a novas situacións			
B13	Estudar dun modo auto-dirixido ou autónomo			
C12	Comprender os coñecementos pertinentes relacionados con xestión financeira socialmente responsable			
C13	Comprender e aplicar todos os aspectos relacionados coa auditoría social			
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa			
D2	Manexo de técnicas e ferramentas informáticas e de xestión para obtención de información, tratamento e procesamento de datos, e posterior utilización			
D3	Difusión e divulgación de ideas en contextos tanto académicos como non especializados			
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas			

Resultados previstos na materia	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Comprender a necesidade da existencia do sistema de información contable	A1 C12
Saber realizar procesos no sistema de información contable para garantir o adecuado reflexo da información da empresa relevante para os axentes internos e externos da mesma	A2 A3 A4 A5 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C12 C13 D1 D2 D3 D4
Coñecer e compartir a visión da importancia da contabilidade como medio para fortalecer a responsabilidade social da empresa	C13 D2 D3 D4

Contidos

Topic	
1-Necesidade da Contabilidade.	Rudimentos Contabilidade de partida simple Contabilidad de partida dobre Contabilidade con soporte de sistemas
2-Finalidade da Contabilidade. Aspecto Social	Aspecto formal Aspecto social
3-Evolución de la Contabilidad Social	Evolución pasada Aspectos futuros

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	10	15.5	25.5
Estudo de casos	6.5	17	23.5
Resolución de problemas	6	15	21
Foros de discusión	0	5	5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición dos contidos plantexados na estrutura do temario, presentado teorías e correntes de actuación actualmente vixentes. Plantexaránse exemplos e cuestións de aplicación práctica ó tecido empresarial sobre os contidos presentados.
Estudo de casos	Formulación de casos relevantes de estudo, sobre os que os alumnos deberán analizar os niveis en que se utiliza a contabilidade social.
Resolución de problemas	Formulación de problemas aos que o alumnado debe buscar unha solución de acordo coas teorías e métodos expostos nas clases teóricas.
Foros de discusión	Espazo de discusión sobre noticias introducidas polos docentes como obxecto de debate e participación no mesmo con achegas abertas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Estudo de casos	Realizárase un seguimento efectivo para a realización destas tarefas
Lección maxistral	Realizárase ao finalizar as sesións
Resolución de problemas	Realizárase presencialmente ou de maneira remota a través da plataforma de teledocencia
Foros de discusión	Realizárase interactivamente no propio foro

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Estudo de casos	Valoración efectuada nas diferentes sesións dedicadas á exposición e análise de casos de maneira persoal (con un peso proporcional de cada unha).	50	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13	C12 C13	D1 D2 D3 D4
Resolución de problemas	Valoración efectuada nas diferentes sesións dedicadas á resolución de exercicios de casos (con un peso proporcional de cada unha).	50	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13	C12 C13	D1 D2 D3 D4

Other comments on the Evaluation

O MAiE segue un sistema de avaliación continua. Nesta materia se pedirán entregas en cada unha das sesións como resultado final das actividades levadas a cabo nas mesmas que poderán consistir na aplicación de conceptos teóricos a casos hipotéticos ou en resolucións de exercicios.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que avaliará tanto os coñecementos teóricos como prácticos impartidos na materia a realizar nas datas establecidas nas convocatorias oficiais e que suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames poderanse consultar no Calendario Docente do MAiE (Dispoñible en MooVi no Espazo Común e na web do MAiE: <http://maiersc.webs.uvigo.es/>).

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

O alumnado poderá consultar o horario de titorías dos docentes da materia na súa secretaría virtual.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Mathews, M. R., **Socially responsible accounting**,

Mathews, M. R. y Perera, M.H., **Accounting Theory and Development**,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

A Responsabilidade Social na Empresa/V03M134V01101

Other comments

IDENTIFYING DATA**Traballo Fin de Máster**

Subject	Traballo Fin de Máster			
Code	V03M134V01206			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	13	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego Inglés			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Crespo Franco, Tony			
Lecturers	Comesaña Benavides, Fernando Crespo Franco, Tony			
E-mail	tcrespo@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
General description				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.			
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.			
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.			
B1	Recuperar e analizar información pertinente e oportuna proveniente de fontes diversas en condicións óptimas de custo e tempo			
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.			
B3	Demostrar un entendemento sistemático do campo de estudo derivado do entendemento e integración de distintos enfoques teóricos			
B4	Demostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual			
B5	Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo			
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos			
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas			
B8	Organizar, planificar e desenvolver estratexias para levar a cabo un traballo			
B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades			
B10	Traballar en equipo.			
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.			
B12	Adaptarse a novas situacións			
B13	Estudar dun modo auto-dirixido ou autónomo			
C1	Interpretar a nova realidade social e a súa aplicación ás tarefas da dirección e organización de empresas, á análise prospectivo da competitividade e ao impulso do desenvolvemento organizativ			
C2	Identificar cales son os stakeholders e entender a súa importancia			
C3	Comprender as implicacións do comportamento ético na estratexia empresarial e nos procesos de toma de decisións, e a súa relación coa motivación, liderado e cultura empresarial			
C4	Coñecer os sistemas de xestión, normas, verificación e posibles certificacións da RSC			

C5	Deseñar e implementar estratexias competitivas coherentes co tamaño empresarial e a contorna, baseándose en vantaxes competitivas resultantes da RSC
C6	Elaborar memorias de sostenibilidade
C7	Coñecer o concepto, evolución e importancia do Marketing Responsable na estratexia empresarial
C8	Valorar a pertinencia da mobilización de recursos e as posibilidades intermedias entre xerarquía e mercado (internalización vs. externalización).
C9	Integrar e implementar os diferentes sistemas de xestión normalizados de I D I, calidade e medioambiente no proceso de planificación estratéxica da empresa tendo en consideración a súa responsabilidade social corporativa.
C10	Coñecer e manexar a terminoloxía e os procedementos metodolóxicos propios da xestión de recursos humanos aplicando criterios de responsabilidade social corporativa
C11	Coñecer a evolución do concepto de calidade e das formas da súa xestión para unha mellor comprensión do concepto de calidade total, e todas as súas implicacións estratéxicas e as súas relacións coa actuación socialmente responsable da empresa e a preservación do medio ambiente
C12	Comprender os coñecementos pertinentes relacionados con xestión financeira socialmente responsable
C13	Comprender e aplicar todos os aspectos relacionados coa auditoria social
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D2	Manexo de técnicas e ferramentas informáticas e de xestión para obtención de información, tratamento e procesamento de datos, e posterior utilización
D3	Difusión e divulgación de ideas en contextos tanto académicos como non especializados
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Saber aplicar os coñecementos adquiridos no Máster a un traballo académico ou actividade empresarial concreta baixo a supervisión/dirección dun ou varios titores	A1 A2 A3 A5 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13 D1 D2
Saber presentar e defender adecuadamente os resultados do seu traballo	A4 B2 B3 B7 B9 B11 D1 D3 D4

Contidos

Topic

O Traballo Fin de Máster tratará sobre un proxecto integral que recolla, amplíe e aplique os coñecementos e capacidades adquiridos nas materias cursadas polo estudante

TFM ACADÉMICO

TFM PRÁCTICO

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Presentación	5	50	55
Traballo tutelado	5	265	270

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Presentación	O TFM presentarase ante un tribunal, unha vez que teña o visto e prace do titor.
Traballo tutelado	O alumno realizará o Traballo Fin de Máster baixo a supervisión dun titor con reunións periódicas entre ambos. Haberá unha sesión inicial na que se expoñerán as directrices que guiarán a realización do traballo e un conxunto de reunións de seguimento. O TFM pode ser académico ou aplicado a partir de prácticas en empresas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Supervisión do alumno polo Titor no seu traballo e tutorías co profesor de maneira individualizada en horarios de tutoría do profesor. As sesións de tutorización poderán realizarse polos medios telemáticos fixados polo profesorado, baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Presentación	Presentación Oral do TFM diante dun tribunal	40	A4 B2 B3 B7 B9 B11 D1 D3 D4
Traballo tutelado	O TFM realízase polo alumno baixo a tutorización dun profesor que revisará o seu traballo autónomo. Ademais, realizaranse varias sesións maxistras nas que se farán recomendacións xerais para a realización deste tipo de traballos. O alumno expoñerá e defenderá o Traballo Fin de Máster diante dun tribunal.	60	A1 A2 A3 A5 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13

Other comments on the Evaluation

Para a superación desta materia é requisito ineludible a súa defensa pública diante dun tribunal. Para realizar esta defensa é imprescindible ter superado a totalidade das restantes materias do Máster e o visto e prace do titor/a de o TFM.

A defensa poderase realizar na convocatoria ordinaria ou extraordinaria. As dúas datas estarán fixadas no calendario académico do curso correspondente.

Observación: Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Clanchy, J. y Ballard, B., **Cómo se hace un trabajo académico. guía practica para estudiantes universitarios**, Presnas Universitarias de Zaragoza,

INE Contabilidad Nacional Trimestral de España,,

<http://www.ine.es/jaxi/menu.do?jsessionid=BB94B4B32B26488E96F951C3C75166CF.jaxi01?type=pcaxis&path=%2Ft35%2Fp009&file=inebase&L=0>,

INE, Directorio Central de Empresas (DIRCE), <http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=/t37/p201/&file=inebase>,
SABI, **base de datos con información sobre balances empresariales**,
INE Anuario Estadístico, http://www.ine.es/prodyser/pubweb/anuarios_mnu.htm,
APA STYLE MANUAL, **Publication Manual of the American Psychological Association**, sixth edition, (2010)..

Recomendacións

Other comments

As datas de presentación e defensa do TFM e de todas as datas relacionadas poderá consultarse no Calendario Docente do MAiE (Dispoñible en MooVi no Espazo Común e na web do MAiE: (<http://maiersc.webs.uvigo.es/>)).

Toda a información e documentación estará dispoñible a través de MooVi na materia Traballo Fin de Master.

IDENTIFYING DATA**Sistemas Normalizados de Xestión: Calidade, Medioambiente, Seguridade e Saúde no Traballo**

Subject	Sistemas Normalizados de Xestión: Calidade, Medioambiente, Seguridade e Saúde no Traballo			
Code	V03M134V01207			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	5	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Fernández González, Arturo José			
Lecturers	Fernández González, Arturo José			
E-mail	ajfdez@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia adícase aos sistemas de xestión empresarial, con especial atención á xestión da calidade, o medio ambiente e a seguridade e saúde no traballo, e os modelos existentes, en xeral internacionais, para os mesmos (normas ISO 9000 e 14000, Regulamento EMAS, ISO 45001, etc.). En primeiro lugar, expóñense os conceptos de normalización, certificación e acreditación. A continuación, estúdanse os fundamentos dos diferentes sistemas de xestión con relación ás súas correspondentes normas internacionais, prestando atención ás súas connotacións coa Responsabilidade Social Empresarial e a mellora da competitividade da empresa. Finalmente, proporciónanse claves para a súa correcta implantación e mantemento no tempo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.			
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.			
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.			
B3	Demostrar un entendemento sistemático do campo de estudo derivado do entendemento e integración de distintos enfoques teóricos			
B4	Demostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual			
B5	Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo			
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos			
B8	Organizar, planificar e desenvolver estratexias para levar a cabo un traballo			
B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades			
B10	Traballar en equipo.			
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.			
B12	Adaptarse a novas situacións			
C9	Integrar e implementar os diferentes sistemas de xestión normalizados de I D I, calidade e medioambiente no proceso de planificación estratéxica da empresa tendo en consideración a súa responsabilidade social corporativa.			
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa			
D2	Manexo de técnicas e ferramentas informáticas e de xestión para obtención de información, tratamento e procesamento de datos, e posterior utilización			
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Coñecer en que consiste a normalización, a certificación e a acreditación, e saber distinguir entre os devanditos conceptos	A1 A4 B2 B9 B11 C9
Coñecer os fundamentos da normativa ISO 9000 e dos sistemas de xestión da calidade	A1 A4 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B11 B12 C9 D1
Coñecer o uso de ferramentas de mellora da calidade de forma coherente cos conceptos básicos dos sistemas de xestión da calidade segundo ISO 9000	A1 A4 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B11 B12 C9 D1 D2
Coñecer aspectos básicos da lexislación en materia medioambiental e de seguridade e saúde no traballo	A1 B2 B3 B5 B6 B9 B11 C9 D4
Coñecer os fundamentos da normativa ISO 14000 e e dos sistemas de xestión medioambiental, así como do Regulamento EMAS	A1 A4 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B11 B12 C9 D1 D4

Coñecer os fundamentos da norma ISO 45001 e dos sistemas de xestión da seguridade e saúde no traballo.

A1
A4
B2
B3
B4
B5
B6
B8
B9
B10
B11
B12
C9
D1
D4

Contidos

Topic

1. Normalización, certificación e acreditación.	1.1. Normalización 1.2. Certificación 1.3. Acreditación
2. Modelos de xestión da calidade: ISO 9000	2.1. A norma ISO 9001 2.2. Deseño, desenvolvemento e implantación dun sistema de xestión da calidade segundo ISO 9000
3. A xestión medioambiental	3.1. Introducción á xestión medioambiental 3.2. Lexislación medioambiental
4. Modelos de xestión medioambiental: ISO 14000 e Regulamento EMAS	4.1. A norma ISO 14001 4.2. Deseño, desenvolvemento e implantación dun sistema de xestión medioambiental segundo ISO 14000 4.3. O Regulamento EMAS 4.4. Comparativa ISO 14000 vs EMAS
5. Modelos de xestión da seguridade e saúde no traballo: ISO 45001	5.1. A norma ISO 45001 5.2. Deseño, desenvolvemento e implantación dun sistema de xestión da seguridade e saúde no traballo segundo ISO 45001
6. Modelos de xestión da RSC: ISO 26000 e outros referenciais	6.1. A norma ISO 26000 6.2. Outros referenciais de xestión da RSC

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	27.5	35.5	63
Prácticas con apoio das TIC	5	5	10
Estudo de casos	4	1	5
Exame de preguntas obxectivas	1	8	9
Traballo	0	38	38

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas con apoio das TIC	Traballo na aula utilizando medios informáticos (esencialmente ferramentas ofimáticas tipo Excel).
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Prácticas con apoio das TIC Traballo na aula utilizando medios informáticos (esencialmente ferramentas ofimáticas tipo Excel).

Tests	Description
Traballo	Atención personalizada sobre o traballo que realizarán.

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas con diferentes alternativas de resposta, ou cuestións de resposta curta.	30	A1	B2 B3 B4 B5 B6 B9 B11	C9	D4
Traballo	Avaliarase un conxunto de traballos realizado polo alumnado	70	A1 A4	B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B11 B12	C9	D1 D2 D4

Other comments on the Evaluation

O MAiE segue un sistema de avaliación continua. Os alumnos/as poderán superar a materia por avaliación continua presentando e superando os traballos encomendados polo profesor (4 traballos, que suman o 70% da calificación, a razón dun 17,5% cada un) e superando un exame de preguntas obxectivas (30% da calificación) que se fará na última hora de clase da materia.

Aqueles alumnos/as que non cumpran algunha destas condicións ou non acaden o 50% da cualificación na avaliación continua, terán que acudir á convocatoria oficial. Nas convocatorias oficiais esixirase un exame que avaliará tanto os coñecementos teóricos como prácticos da materia, polo que incluírá cuestións teóricas e exercicios ou casos prácticos.

Con independencia da convocatoria (ordinaria ou segunda oportunidade), alternativamente ao sistema de avaliación continua, o alumno/a poderá optar a ser avaliado/a cun exame final que suporá o 100% da calificación.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso académico correspondente. Nembargantes, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. As datas dos exames poderanse consultar no Calendario Docente do MAiE (Dispoñible en MooVi no Espazo Común e na web do MAiE: <http://maiersc.webs.uvigo.es/>).

Observación: Calquera evidencia de traballos ou probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

CAMISÓN, C.; CRUZ, S.; GONZÁLEZ, T., **Gestión de la Calidad: conceptos, enfoques, modelos y sistemas**, Pearson-Prentice Hall, Madrid,

SEOÁNEZ CALVO, M. y ANGULO AGUADO, I., **Manual de Gestión Medioambiental de la Empresa: Sistemas de Gestión Medioambiental, Auditorías Medioambientales, Evaluaciones de Impacto Ambiental.**, Díaz de Santos, Madrid,

CUADERNOS IMPIVA, **Aspectos medioambientales. Identificación y evaluación**, AENOR/IMPIVA, Valencia,

GONZÁLEZ GAYA, C.; DOMINGO NAVAS, R.; SEBASTIÁN PÉREZ, M.A., **Técnicas de mejora de la calidad**, UNED, Madrid,

HAYES, B.E., **Cómo medir la satisfacción del cliente. Desarrollo y utilización de cuestionarios**, Ediciones Gestión 2000, S.A., Barcelona,

ISO, **UNE-EN ISO 9001:2015**, UNE (AENOR),

ISO, **UNE-EN ISO 14001:2015**, UNE (AENOR),

ISO, **ISO 45001:2018**, UNE (AENOR),

Complementary Bibliography

CUATRECASAS, L., **Gestión Integral de la Calidad. Implantación, Control y Certificación**, Gestión 2000, Barcelona,

BELLAICHE, M., **Después de la certificación ISO 9001**, AENOR Ediciones, Madrid,

DEMING, W.E., **Calidad, productividad y competitividad. La salida de la crisis**, Ediciones Díaz de Santos, S.A., Madrid,

GRYNA, F.M.; CHUA, R.C.H.; DEFEO, J.A., **Método Juran. Análisis y Planeación de la calidad**, McGraw-Hill, México D.F.,

IHOBE, **Indicadores Medioambientales para la Empresa**, IHOBE, País Vasco,

ISHIKAWA, K., **Introducción al Control de Calidad**, DÍAZ DE SANTOS, 1994

JONQUIÈRES, M., **Manual de auditoría de los sistemas de gestión**, AENOR Ediciones, Madrid,

JURAN, J.M.; BLANTON, A., **Manual de Calidad**, McGraw-Hill, México D.F.,

www.aenor.es,

www.iso.ch,

<http://www.cmati.xunta.es/>,

http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm,

www.enac.es,

<http://www.insht.es>,

UNE (AENOR),

CONFEDERACIÓN CANARIA DE EMPRESARIOS, **Manual de Prevención de Riesgos Laborales. 660 Preguntas y Respuestas sobre la Prevención**, Confederación Canaria de Empresarios, CEOE,

ISO, **UNE-ISO 26000:2012**, UNE (AENOR),

Recomendación

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Xestión da Calidade Total/V03M134V01201

Subjects that it is recommended to have taken before

Xestión da Calidade Total/V03M134V01201